

Както се вижда (табл. 16), близо 48,6 % от ромското население е под 20 години, при 24,6 % за българското и 35 % от турското население на страната, което и за в бъдеще ще гарантира запазване на различията във възпроизводствения модел и ще определя в значителна степен неговия брой. Тези дялове намаляват и в трите етнически общности в страната през 2011 г. с по десет пункта и достигат 15,5 % при българската общност и съответно 22,4 и 39,1 при турската и ромската етническа група. Друга тенденция е нарастването на населението в горните възрастови групи, което е най-голямо при българите и турците, съответно с 6,5 и 6,9 пункта и е най-малко при ромите – само с два пункта.

Ромите се характеризират с най-висок процент на **многодетност**, който се определя от идеалите на ромското семейство за достигане на желания брой деца и ценностите на семействата им свързани с неговия брой. Най-голяма ценност при ромите е голямото семейство, най-висок авторитет има тази група, която произхожда от голям, многоброен и силен род (Марушиакова, Попов, 1993). При тях процесът за планиране на децата в семейството е много слабо изразен; деца се раждат и поради ниската сексуална култура; много рядко се употребяват ефективни контрацептиви, което предизвиква и нежелана бременност; като „универсално средство“ за семейно регулиране при ромите в момента е абортът (2/3 от тях са извършили повече от пет аборта). Ето защо усилията трябва да бъдат насочени към повишаване на равнището на сексуална култура с оглед намаляване на нежеланата бременност и раждания, както и намаляване на абортите и подобряване на здравното състояние на ромите. Сред това население се възражда и икономическият мотив за повече деца – многото деца в семейството са повече работна сила, на която може да се разчита. „Затвореността“ на ромските групи се явява една от пречките за навлизане на модерния начин на живот и спомага за съхраняване на патриархалните традиции на техния бит и свързаните с тях ценности. По данни на изследването на Томова (2005) средният брой на децата в ромските семейства при различните възрастови кохорти варира по следния начин: при семейства на брачни партньори на възраст 18-19 години коефициентът за броя на децата е 2,34; от 30-39 години – 3,33; от 40-49 години – 3,95; от 50-59 години – 4,3; над 60 години – 4,2. Много ясна зависимост може да се наблюдава и между броя на децата в семействата и образованието на родителите: при тези с основно образование – 2,6 деца; начално образование – 3,3; неграмотни – 4,4.

По-високата раждаемост при ромите се обяснява и с **ранните бракове**. Традиционният тип брачно поведение в най-голяма степен е запазено при ромското население. При него е характерна най-ниска възраст за встъпване в брак и раждане на първото дете. По данни на UNICEF (2002) за 2000 г. средната възраст за встъпване в първи брак в България е 25 години за жените и 28 години за мъжете. По данни на представително за ромите изследване от 1994 г., обхванало 1844 ромски домакинства, 40 % са се оженили преди навършване на 16 години, а още 32 % през следващите